

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 5/8 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 6-ій пополудні.
Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавемана.
Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня ави-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дьяки і приватні донесени по
15 кр. від стрічки.

Новий президент у Вашингтоні.

(X) В білім домі у Вашингтоні засів новий президент Союзних Держав північної Америки, а тепер звернена бачність всего світа на него після страшної пригоди, що закінчила ся смертю Мек Кінлія. Се не є новий чоловік, він вже здавна має добре відоме ім'я, а коли можна з дотеперішньої його діяльності догадувати ся про його дальші дороги, якими думає ступати, то можна бути певним, що зміна президентури не лише для Союзних Держав, але для всієї міжнародної політики означає нову добу. Теодор Розевельт, наслідник Мек Кінлія, є совершенний тип ново-Американця, що виріє з давних традицій енкесів і змагає обняти своїм зором ширший як доси овид. Він є республіканським імперіялістом, що бажає двинути Союзні Держави до війскової і морської всесвітної могутності, яка мала би голос у всіх політичних і економічних питаннях всего світа. Розевельт належав здавна до тих, що кермували ся окликом, здобути для Союзних Держав всесвітнє становище. За молоду причинив ся він до помноження флоту, а в кубанській війні досягнув незвичайну популярність своєю хоробрістю, а тепер засів в білім домі із своїм скрайним імперіялістичним ідеалом, щоби кермувати всесвітньою політикою, для котрої не має вже океан бути межою.

Смерть Кінлія щомостила дорогу чоловікови, котрого минувшість каже сподівати ся найсильнішого зазначення імперіялістичних цілей в політиці Союзних Держав.

Він сам брав участь в згнобленю старої європейської могутності, яка унала в кубанській війні, він ще недавно проголосив в своїй бесіді одинокє право Америки до Панамського Істму. Нема найменшого сумніву, що ті змаганя, яких представником є новий президент, проявлять ся в найближшій будучині в політичних і економічних питаннях у відносинах до європейських держав. В Союзних Державах знаходять ся ще невичерпані багатства, а з старого світа все прямує на захід.

Однак коли розглянемо ся в політичнім положеню, то не можемо найти ні одної події, яка би ставала в суперечности з окликом заморским: «Америка для Американців». Ще в китайській війні хитали ся Союзні Держави то в один, то в другий бік і можна було побоювати ся їх вмшаня, однак тепер все втихомирило ся в Китаю і не треба побоювати ся, щоби дійшло до якої розприви задля того між старим а новим світом. Однак економічну боротьбу поміж обома світами трудно буде на довго обминути, хоч Розевельт стоїть далше від економічної політики, як його попередник, котрий завдячував своє становище економічному протекціонізму, коли тимчасом Розевельта популярність основує ся на політичній і воєнній області.

В сій хвилі не треба однак побоювати ся, щоби зміна президента вплинула на міжнародне світнє положенє. Всеж така має она більше історичне значенє як коли-небудь. Се бо нова, необчислима Америка, котрої дух починає володіти, Америка, що так сказати-б, своїми хоче зробити собі місце в цілім світі. Буде се залежати від того, чи Европа дасть до сего на-

году. Европа чує занадто потребу мира, щоби заострювала суперечности, а чи не зложать ся опісля обставини так, щоби послідували зміни, котрі викликали би грозу з боку імперіялістичної Америки, про се нема що тепер ломити собі голову. Треба однак мати все на тямці, що Союзні Держави виступають нераз як імперіялістична світова держава, кріпко зазброєна серед океанів. Та переміна уособлена в Розевельті, а з ним починає ся нова доба в історії Союзних Держав.

ДОПИСЬ.

Зі Станиславова.

Гайдамакский «Dziennik polski» від певного часу, обговорюючи рускі справи, удає дурного. І так на нашу згадку про малу фреквенцію в рускій школі вправ, споводовану головно нечуваним шовінізмом директора Войцеховського, «Dziennik polski» мовби о нічім не знав, приходять до висновку, що Русинам не потреба ніяких руских шкіл, бо мабуть і тих, що суть досі, забагато, а небагато і для тих забраннє руских учеників. «Dziennik polski» знає о тім дуже добре, що директор Войцеховский поводить ся так, мов би був виделегований на знищенє рускої школи вправ та утравієтничної семинарії в Станиславові та при тім в своїй гакатетичній заїлості пророкує наперед, що руска гімназия в Станиславові не потрібна, бо она не мала би більшої фреквенції, як руска школа вправ, хоч вже тепер в польській гімназії число руских учеників, мимо ріжнородних секатур, виносить пересічно по двацять кілька учеників в кожній класі. На доказ сказаного най послу-

30)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одиця.

(Хроніка з давноминулого).

Становий пішов в другу хату, а писар його Хамоненко зацікавившись Одицем, почав його розпитувати: «де то та Кобзарівка? чи вона не в Польщі? чого коштує отакий возок і така кирея, як у Одиця? З розмови Одиць бачив, що у Хамоненка географія дуже-дуже і слабенка і вузьенька; свій стан, своє повітове місто тільки він і знає; правда, чув ще про Полтаву, чув, що є і Петербург і Москва і Київ, але де вони і як далеко до них — про те не відає. Він зовсім не пав віри Одицю, коли той почав говорити, що є на світі величезне місто Париж і воно столицею у Французів, і що Французи хоч і воюють тепер з Росією, однак вони не недовірки, а християне.

— Ну, се вже, вибачте! перебив Одиця Хамоненко: се скидаєть ся на те, що на вербі ростуть грушки!... Турки-ж недовірки? лукаво смитав він Одиця.

— В Христа не вірують?

— Значить, недовірки, се у нас і мала дитна знає. Колиб Французи були християнами, так чи стали-б вони помагати недовіркам вою-

вати православних християн? От що ви на се? Еге!...

Хамоненко лукаво усьміхнув ся; він був певен, що Одиць залутав ся і сам себе видав, що він не ворог Французів, «значить — ворог Росії»...

Не вгадати, до чого-б довела далі отся розмова, колиб в хату не ввійшов гонець, що був виражений до Кащенка, а з ним і десятник з Кащенкового села: Кащенко, догледівшись, що Одиць забув у його свої папери, гарненько їх зашкавав, запечатав і велів десятникови зараз же одвести до станового, котрого прохав, не гаючи одіслать той пакунок в «Париж» до Ляшенка і там доручить Одицю. Отсега десятника Кондренків гонець зустрів під селом: вони трохи знали один — одного; бо — десятник, звичайно, що місяця приходив на стійку на цілий тиждень до станового.

Зустрівшись тепер і розпитавшись, десятник сказав, що Одиць справді гостював у Кащенка і порадив гонцеві вернути назад.

Становий, принявши Кащенків лист і пакунок задля Одиця, почухав трохи потилицю, однак був задоволений, що все «так гаразд стало ся», тільки вилаяв Глушка за те, що він такий «необережний з подорожними...» Одиць рушив далі і другого дня ранком достав ся в «Париж».

XIII.

Василь Ляшенко був доволі великвий пан: у

його було більш пяти сотень «ревіжєвських душ» крєпаків і більш 5.000 десятин землі. Прапрадід його перейшов в село Гусаківку — тоді дуже маленьке сельце, ще того часу, коли ся околиця була вольною і лежала на межі Польщі і занорожських вольностей. Тоді па-чував тут як і далі напівдень, звичай займанщини і Клим Ляшенко набрав собі степу — скільки спромоги було. Потомки його, розживаючись все більш та більш, ширили просторонь своїх земель спершу займанщиною вольних степів, а перегодом, коли вольних земель поблизу вже не стало, вони привлащували собі землі таких своїх сусідів, які не спроможні були відбивати «валтовні наїзди на їх землі якогось будь з Ляшенків; так воно вело ся ще за Василєвого батька аж доти, доки цариця Катерина Олексівна не закрєпостила український люд і не повернула українську старшину на «благородное російское дворянство».

Василь батько Петро Ляшенко теж належав до української старшини і охоче став, як і вся майже українська старшина, паном, себ-то «поміщиком», володарем 500 «ревіжєвських» душ, яких мав право, по указу цариці р. 1783. продавати і міняти «на ровні» съ другою движимою собєтвенностью» і які (оті ревіжєвські душі) сразу позбули ся усяких горожанських прав і набули собі обовязок «безропотно» робити на «поміщика» і в усьому корити ся йому без слова.

Петро Ляшенко помер під самий кінець

жить слідує: Знаємо сьвященника, що прийшов записати сина до рускої школи вправ. То піє może być, сказав директор Войцеховский, już minął termin dla wpisów. Хитрий малорос радить собі, як може, аби дитина року не страшила. На другий день бере того самого сина до школи вправ та пробує его вписати до польської школи. Розуміє ся, що штука удала ся. Цікава річ, чи се є в регуляміні утравістичної школи, що термін для вписів до рускої школи минає о кілька день скорше, як до польської? Другий зразок: Учень-Русин попросив чужо директора Войцеховского о крейду, розуміє ся, по руски. Со, гукнув директор, ty nie wiesz, że tutaj jest polski język urzędowy! Яку звязь може мати polski język urzędowy з прошенем ученика о крейду, мовля помістити ся хіба в голові такого славетного педагога, як директор Войцеховский. Чи се не чиста напасть? Чи се має бути заохота до користаня з науки в публичнім ц. к. закладі? Чи по таких «вискоках» педагогії може руска молодіж горнути ся до рускої школи вправ? Се, розуміє ся, не одинокі случаи з педагогії директора Войцеховского, а лишень дрібні цвітки, що десь колись і то припадково дійдуть до публичної відомости. Та не лиш руский язык, але і руский обряд має в директорі Войцеховским завзятого ворога, якого тільки така консисторія, яка тепер в Станиславові, терпіти може в катедральній церкві. Хто дав директорови Войцеховскому власть в катедральній церкві, годі знати, тай ми о те питаємо ся прилюдно ц. к. Раду шкільну краєву. Фактом є, що рускі семинаристи можуть сьпівати в катедральній церкві навіть на шкільнім богослуженю лишень тоді, коли директор Войцеховский ласкав на се дозволити; директор Войцеховский готов в церкві катедральній побічи на хор та розганяти учеників, — як се дійсно раз мало місце. — наколи би семинаристи хотіли в своїй церкві сьпівати тоді, коли єму не по нутру. І так сего року дня 9. вересня о 8. год. був на богослуженю в церкві катедральній цілий семинар та стояв мов німий. Не було кому бодай «вічна пам'ять» засьпівати незабутій цесаревій Єлисаветі, бо так очевидно розпорядив «на коліні» директор Войцеховский. Але сего ще не досить. Минувшого року учитель сьпіву «вербован» руских семинаристів сьпіваків до тутешнього костела Єзуїтів, щоби тамже в неділі і сьвята сьпівали в хорі, бо — мовив учитель — na co wam w cerkwi śpiewać za darmo, kiedy u Jezuitów możecie za pieniądze. Коли однак рускі ученики відповіли, що волять в своїй церкві сьпівати даром, як в чужій за гроші, директор Войцеховский знайшов на се раду, чим скорше закаузуючи поодиноким ученикам сьпівати в катедральнім хорі! Питаємо ся проте ц. к. Раду шкільну краєву, чи она знає

о такім надужитю власти зі сторони директора Войцеховского?...

Вибори з більших посіlostий.

Львів: Голосувало 24. Вибрані Давид Абрагамович.

Коломия: Голосувало 47. Вибрані одноголосно: пп. Лешок Ценьский і Миколай Кшиштофович.

Жовква: Голосувало 41. Вибрані одноголосно: кн. Андрій Любомірский, Станислав Бялокурский, Тадей Стажинський.

Золочів: Голосувало 61. Вибрані: Казимір гр. Бадені 58 голосами, Володислав Гневош 57 голосами, Оскар Шнелль 59 голосами.

Самбір: Голосувало 27. Вибрані: Станислав Незабітовский 26 голосами др. Тадей Скалковский 27 гол., Альбін Райский 27 гол.

Станиславів: Голосувало 38. Вибрані: Станислав Брикчинський 34 гол., Войтїх гр. Дідушицкий 35 гол.

Бережани: Голосувало 58. Вибрані: Мечислав Онишкевич 56 гол., Йосиф Верещинський 56 гол., Станислав Вибрановский 57 гол.

Сянок: Голосувало 100. Вибрані одноголосно: делегат краківский Казимир Ляковський, Мечислав Урбанський і Ян Тшецецкий.

Ряшів: Голосувало 68. Вибрані: 1) Станисл. Єнджейович, 2) Станислав Домбский.

Новий Санч: Голосувало 92. Вибрані: гр. Пілят Тадей 84 гол. др. Антін Марс 55 гол.

Тернопіль: Голосувало 57. Вибрані: Ян Вівен 57 гол.; Евстахий Загурский 56 гол.; Михайл Гарапїх 55 гол.

Чортків: Голосувало 53. Вибрані: Корнель Пайгерт 52 гол.; Володислав Чайковский 51 гол.; Казимир Городпский 47 гол.

Краків: На 299 управнених голосувало 106. По 105 голосів отримали і вибрані послами: гр. Казимир Бадені, Мих. Бобжинський, Петро Гурский, Йосиф Мілевский, Франц Пашковский, Володислав Струшкевич.

Перемишль: Голосувало 77. Вибрані: др. Володимир Козловский 75 голосами, др. Володислав Крайньский 72 гол., п. Август Горайский 65 гол.

Стрий: Голосувало 44. Вибрані: гр. Клим Дідушицкий 43, Франц Розвадовский 43 гол.

Тарнів: Голосувало 69. Вибрані: Йосиф Мендїньский 67 гол., др. Ян Гупка 67 гол., Стефан Сеньковский 67 голосами.

XVIII віку, коли Василеві минав вже 25. рік. Таким чином Василь Ляшенко зріє на роснутті старого і нового устрою на Україні, коли старе хоч і жило ще, але під натиском нових умов і обставин, занесених з чужого поля, вже одживало, трухлю, порохніло, а нове ще не зародило ся поміж людности, не стало ще звичаєм життя щоденного і навіть з окола геть не скрізь ще опавутило і роз'єнало панів з народом. Не диво, а зовсім натурально, що і Василь Ляшенко, вигодований такою мішаниною, не засвоїв собі нічого певного: старі козацькі традиції і дух вольности сиділи в крові у його, инколи буяли вони інстинктивно, инколи він переймав ся їми несвідомо, найваче під такий час, коли доводилось йому входити в стосунки з тими реформаторами, що по наказу згори в своїй діяльності в «хахландії», в своєму поводженню з «хахлами» мусіли мати «вовчу пащу і лисичий хвіст». В таких случаях прирощенні Василеві інстинкти не спроможні були підлягти під невіляторський аршин: «исполнять не развуждая» і так чи сяк показували протест, звичайно, пасивний, бо про який будь активний протест, не могло бути й речи. Одначе такі поривання трапляли ся рідко коли; а гору брав «новий дух», котрий і перетяг його до Петербурга і тут кинув його в якусь канцелярію, чи до Безбородька, чи до Трошинського. Прецінь же опріч «коллежскаго ассессора» ні до чого тут Ляшенко на дослужив ся; правда, недовго він і служив — кілька там років; козацька ду-

ша ніяк не змогла потонути в канцелярському каламарі. Та ще більшою силою була тут інча, плачлива несподіванка. Молодим, ще за життя батька — Василь побрав ся з дівчиною, яку покохав без краю. Другого року пз переїзді в Петербург молоденька Ляпенчиха почала хиріти на катар легких, що потім перейшов в сухотку; прохирівши кілька літ Ляпенчиха померла. Смерть її так вразила Василя, що він, лишившись бездітним вдовцем, трохи-трохи не збожеволів. Очунявши, він зараз же кинув канцелярію і столицю і, проклявши «повітря того гаспідського болота» — подав ся до рідного села, зарікшись, що «доки його віку, нога його не буде в тому клятому болоті». І слова свого він додержав.

Він взяв ся господарювати на селі; працював жваво; мало, і то ряди-в-годи їздив на короткий час до кого-будь з близьких сусід. Життя вдовця самого нудило Ляшенка і через три роки він побрав ся вдруге з дочкою свого сусіди, великого аристократа Лакнистого — красуню Софію, годованкою якогось столичного інституту. Ще самі батьки Софії, перейняті новим духом, а ще й інститут вигодовали з Софії панночку-аристократку веселої вдачі і панського роскошования на праці крепаків.

(Дальше буде).

Право- і царославіє.

Цікаву допись з України заміщує американська «Свобода».

Якось недавнечко — пише Українець — один з великорозумних петербурских що найінтелегентнійших людей, від безділля тиняючи чи ся по усіх усюдах, ненароком забрив і у Полтаву. Його аж вразила Полтава своєю, як на його погляд, некультурністю; а знаєте в чому він вбачив ту некультурність? Зроду віку не догадаєте ся!

Він виголосив свої вражіння в одній з щонайбільших петербурских часописів «Новое Время», написавши там про Полтаву, що йому і не снило ся, щоб у Росії та було-б таке глухе, некультурне місто, та ще й губерньське, в якому навіть урядові люди, як поліціянти й инчі балакають усюди, на вулиці навіть, по хахлацькому! — Диво, — казав той розумник — що цивілізація до хаклів ще не докинула ся!.. тоб то иншими словами вимовити, що Україна ще, як він сподївав ся, не змосковїчила ся зовсім а все ще є Україною. І Боже! Чого тільки не роблять оттакі культурні і цивілізовані петербурські добродії (а вони всі там такі), щоб «культуровати і цивілізувати» нашу нещасну нееньку по своїому! Яких тільки способів вони до того не прикладають! Школи у нас московські, книжки попускають народови читати тільки московські вчителів по школах садовлять тільки Москалів. Архирей всюди по Україні і не то що Москалі, а навіть кацани. Сі архирей всією міццю намагають ся всі парафії заповняти своїми попами, дяконами і дячками, яких вони перетягають з своєї «матужки Расей».

Семинарії духовні наші тільки задля того і існують, щоб москowitzи нашу духовну молодіж. Боже упаси, який небудь учень попадеть ся там з українською книжкою! Боже упаси! Митю його за те геть за пороги аж в три потилиці вишвирують, як що найпоганійшу візцю з отари. В иньших семинариях, то навіть за вимовлене рідне слово у балачці звичайній з товаришми карають. Нарешті і наших семинарих виходять звичайно не пастири, не проводирі Христової науки, а здирщики, глитаї темних людей, яких вони обирають, як тільки можуть і яких ще в більшу і в більшу темноту заганняють. Нарешті наш благочестивий наряд (про благочестіє якого і вся історія його свідчить), робить ся безбожним, безвірним, а через те з своєю темнотою і до безкраю неморальним. Абож, що найкраще, наряд починає шукати иньшої собі віри, а з нею й иньших собі пастухів. З'явила ся штунда*), яка все більше і більше захоплює собі адентів. Алеж горе і штундистам! Кацани архирей, а з ними й увесь уряд катують штундистів, мучуть, на голгофту їх виводять! Видали закон, що штундисти належать громадській смерті, тоб то вони рішають ся всіх людських належностей що-до громадського життя, окрім того їх судять, засаджають і мучуть по тюрмах, засилають на Сибір і в иньші далекі азиятські краї. Ще й того мало! Всякими способами настрочують темних їх собратів, селян, мучити штундистів і їх бють, катують, свої-ж брати, свої-ж односельці до смерті закатовують, заслугуючи тим ласки і користи від кацанів. Днями тільки ось деякі з більше ліберальних часописів оголосили, що в одному селі Полтавщини щестьох чоловіків штундистів, коли ті зібрали ся собі в хаті і читали евангеліє купно, селянський уряд на чолі з волостним старшиною (війт) прийшли до них, зачали їх катувати і всіх позабавили до смерті! Люди добрі! Зауважте, ще таке в нас дієть ся у XX віці і скажіть собі, та й всім, та й нам, чи культурні вони ті люди, які доводять, ба примушують навіть людей робити з подібними собі оттаке!?

Українець.

Новинки.

— Календар. В четвер: гр.-кат. Чудо Михайла; рим.-кат. Януарія. — В п'ятницю: гр.-кат. Созонта муч.; рим.-кат. Евстахія.

*) Під штундою тут треба розуміти не лиш саму штунду, але і всі другі споріднені з нею секти. — Ред.

— **Важче для катехитів.** Вже вийшов «Підручник практичний», як має учити ся релігії в I. класі, згідно на 1. і 2. степені науки в народних школах. Всі, що учать релігії, повинні купити собі ще в протягу сего місяця тую книжку, котра продає ся по 1 короні в книгарні Шевченка і Ставропигійській, а з пересилкою о 10 сот. дорожше.

— **Станиславівским єпископом** — як доносять краківські (?) часописи — має зістати о. Плятонид Петро Філяє, ігумен монастиря в Дрогобичі.

— **Гр. Андрей Потоцкий**, як доносять з Кракова — виїздить в четвер до Відня. Виїзд его має стояти в звязи з его номінацією на кравеого маршалка.

— **Наука руского языка і письменства для дівчат**, що ходять до чужих шкіл, відбуває ся що суботи від 3. год. пополудни в домі при Стрілецькій площі ч. 6 в партері в школі виділовій ім. Т. Шевченка. Виділ «Руского Товариства педагогічного» звертає ся вдуге з укліною просьбою до патріотичних родителів і опікунів, щоби заохотили свої діти ходити на сю науку, котрої хоєність повинна бути ясною кождому тямущому Русинowi. Ся наука відбуває ся в трех курсах. На найвишнім курсі учить Вп. професор рускої гімназії др. Іван Копач.

— **Для робітників в фабриках тютюну.** Від дня 1. січня 1902. р. вийдуть в жите нові постанови о обезпеченю робітників в фабриках тютюну, а то: Право до обезпеченя на случай нездібности до праці починає ся з покінчення десятого року служби, а по скінченю п'ять літ служби дістануть одноразову відплату; колиж нездібність до праці наступила з випадку при роботі в фабриці, тоді належить ся відплату і перед скінченням п'ятого року служби. По силі розпорядження міністерства скарбу жнати робітники фабрики тютюну будуть одержувати в часі війскових вирав дві третини своєї платні.

— **Цісарські маневри** в полудневій Угорщині перервано на приказ цісая в наслідок непогоди. В ча і понеділкових війскових ирав відорвав ся в наслідок сильного вітру бальон війсковий. Вітер поніс его 15 кілометрів від місця вирав. де его зловлено. Особам, що були в лодці бальона, нічого не стало ся.

— **Графиня Стефанія Льоняй** одержала від цісая в подарунку замок Гейсдорф під Віднем, де постійно буде мешкати. З сєї нагоди деякі німецькі часописи доносять, що графиня Льоняй розвела ся з мужем задля нездібности вдат.

— **Богацьке не пропаде.** П. Йонас, котрому украдено перед 11 днями звиш 80.000 корон, відзискан вчера всі гроші що до крейцара. Цілях 10 днів слідили агенти за злодіями і не могли їх найти, аж вчера случайно понали наслід злодія. Діло було таке: Коло полудня прийшов до парні Майвельса при ул. Котлярській у Львові якийсь панок, сталий гість сєї парні і при касі запитав властителя, якими гріншми має заплатити: золотими чи паперовими. Властитель відповів, що йому се рівнодушню. Гість витягнув золоту 10 франківку з угорским етемілем і просив вдат решту. Властитель не знаючи вартости гроша, дав гостеві 2 короні завдатку і післяв фризерского челядника Байна змінити золотий грінш. Байн пішов прямо до контори Йонаса. Старий касиер Йонаса, Мунд, глянув на золоту монету, котрої памятної ночі украдено з контори кількадесят штук, і запитав Байна о походженя монети. Коли дізнав ся, що якийсь гість платить золотом в треторядній парні, вийшов за Байном і попросив его на поліцію. Звідтам вислано двох тайних агентів, Фінкельштайна і Вайнштока.

Агенти застали в парні високого брунега, як по кувели вигрівав ся на ліжку. На питане, звідки має золоту 10-франківку, незнакомий відповів, що одержав єї в шинку; однак се показало ся брехнею. Тоді его арештовано і привездено на поліцію, де він признав ся, що називає ся Франц Дуткевич і прийхав перед двома днями з Росії і ще нігде не замешкав. При ревізії найдено при нім 100-рубльсковий банкнот, а на долонях ще не вигонні мозолі. Се упевнило комісаря, що арештований є злодієм з контори Йонаса. По фірмі на нових черевиках відшукали агенти, що він мешкає при ул. Шентацьких 11А, зі своєю тіткою 20-літньою Мариєю Долобовскою. Мимо єї протесту переведено ревізію в хаті і на самім початку найдено в коши під брудями зашиті в мішочку рублі золоті і срібні, в блищаній пушці вартісні папери, а в шуфлядці було окремо 19 штук золотих 10-франківков, папшорт і иньші папери виставлені на імя Івана Бутковського з Ковна. Коли переводжено ревізію, Бутковский сидів в поліції і курив, аби не дармувати, а п. Йонас нетерпеливо дожидав вислїду. За годину повернуто агенти з комісарем і тоді Бутковский признав ся до всього і описав як дістав ся до контори: Два дні перед крадіжкою міняв в конторі Йонаса рублі і тоді оглянув ситуацію. Ще того самого дня закупив потрібні знаряди і в ночі дістав ся до пивниці, де вибив діру в стелі. Другої ночі докінчив роботу, але при розбиваню каси стратив багато

часу і дістав ся до неї аж о 7. годині рано. За пів години вийшов через пивницю з кишнями набитими золотом і з пачкою паперів під пахою. Хотьмав гроші, жив звичайно, як передше, аби не звертати на себе увагу. Першу золоту монету хотів змінити в парні, де був постійним гостем. Дальше зізнав, що перед двома роками мав крамик при ул. Міцкевича ч. 9. у Львові, але его продав і переселив ся до Росії. Бутковский признав ся, що крадіжи допустив ся сам один і не має ніяких спільників. Се може бути правдою, бо при ревізії найдено у него всі гроші украдені в конторі п. Йонаса, а навіть більше о стоکیلкадесят рублів. П. Йонас одержав ще того самого дня свої гроші і вартісні папери.

— **З Самбора.** До рускої школи вправ в Самборі вписало ся на 1901/2 рік:

I	класа школи вправ	15
II	»	20 + 1 до польської
III	»	24 + 1 »
IV	»	28 + 3 »

Число учеників в порівняню з року 1900/1. зменшило ся о 20; особливо сю обнижку бачив в вишших класах, до котрих є сильний вплив молодіжкі сільської. До учительської семінарії записало ся:

Курс	Русинів:	Пляків:	Разом:
I рік	19,	16;	35
II »	33,	33;	66
III »	31,	27;	58
IV »	23,	24;	47
	24,	16;	40
Разом:	130,	116;	246.

— **«Громадский Голос»**, орган рускої радикальної партії — як доносить «Діло» — зачне виходити з днем 1. жовтня с. р. яко двогижневник під редакцією д-ра Івана Макуха і Володимира Загайкевича

— **Імеювана.** Міністерство торгівлі надало старшому офіціялови поштовою в Жовкві, Генрикови Гілліхови, посаду управителя пошти в Жовкві, а поштовою контролєрови у Львові, Львови Гоцкому, посаду управителя в Галичі.

— **Академія ветеринари у Львові** оголошує конкурс на 4 стипендії по 500 корон для своїх слухачів. О стипендії можуть старати ся матуристи з свідомством зрілості в гімназії або зі школи реальної. Речинець до 5. жовтня с. р.

Ректорат академії звертає увагу, що студенти ветеринарії можуть мати добрі вигляди, бо тепер є недостаток ветеринарів, платіть ветеринарєм управильнено, а тим самим підвищено, а також платні асистентів академії ветеринарії зрівняно з платнями асистентів університету і техніки.

— **Замахи.** Атенський дне ник «Скріп» доносить з Царгорода, що відкрито там заговор Вірмен задля висадженя динамітом султанської палати підчас торжества вступленя на престол. Богато Вірмен увязнено. — З Монтеаль доносять, що тамошний бурмістра одержав лист від якогось Джівіані-ого Кабані-ого, що італійскі анархісти в Америка удали ся до Канади, щоби там убити англійского престолонаслідника кн. Корнвалля, який там має прибути 16. с. м.

— **3 жита нового президента Союзних Держав.** Один з американських репортерів, який брав участь в іспансько-американській війні, так описує Розевельта на поли битви: Я не бачив чоловіка більше аденервованого. Се відбивало ся в его кождім руху. Цілий дрожав. Не бояв ся, але кожда жилка в его тілі була напружена задля зворушеня. Чекав на тріскот карабінів Мавзера, яких уживало іспанське військо. І не знаю, що стало би ся, колиб був почув що иньшого. Я найпевніше перекопаний, що колиб в сій хвилі хто станув за его илечима і крикнув: Бум! — він скочив би, а може і втік. Але нічого подібного не случило ся. Якась часть війська була висланою наперед і она розпочала огонь. Сі перші стріли були подібні до тріскоту, який справляють горючі корчі. Коли жовніри скочили на ноги, і розляг ся розказ, щоби іти наперед, дивна зміна виявила ся на лиці Розевельта. Не знати було навіть слідів нервозности. Він став відразу таким спокійним, як ібодин чоловік не може бути підчас битви при першім відгомоні куль. Провадив своїх людей крізь джунглю і провадив світло. Се був цікавий примір нервозности очікуваня, здавленої великою силою волі, коли здійснила ся ожданна річ.

Карикатуристи демократичного стороництва представляють від часу війни Розевельта завжди у війсковій одіжж, в величезнім капелюзі і довгих чоботах з могутними, мексиканськими острогами. Лице округле з малим носиком і страшно вищіреними зубами і очима, закритими великими окулярами. Его відвагу вистімають, оповідаючи, що під Сан-Яго відтяв одному Іспанцеві ноги, бо — вже не має голови. Але очевидці і війскові товариші Розевельта перечать сему рішучо.

— **Средство проти утоплення** винайдено в Англії. В сурдуті і штанах пороблені три або чотири кишені, котрих стіни вилужені хемічним препаратом. Бєлиж особа, котра має такий одяг, впаде до води, то задля замоченя розпу-

скає ся хемічний препарат і витворює ся углійний газ; кишені надувають ся, мов бальони і не дають потонути упавшому в воду. Проби роблені в льондонській акварії, випали добре.

— **Відгомони.** Найсильніший відгомін є в печері коло Віборга в Югляндії; оповідають, що раз виполохано криками в печері неприятеля, котрий павав на Югляндію. — Замок Сімонетта в Ломбардії має на подвірю 40-складний відгомін. Замок називає ся від імени славної співачки Сімонетти. Она співала раз в кімнатах, то їй казали, що на подвірю зібрало ся значне число публики, а коли по єї співі роздали ся численні оплески, показало ся, що співу слухав лиш сам єї наречений; за той жарт зірвала она з своїм нареченим. — Відгомін в Ростнеат коло Глєсга в Шкоції повтаряє цілий кількотактовий кусник на трубку о два тони низше, відтак повтаряє его другий відгомін о тон низше, а вкінці третій ще о тон низше. — Відгомін в Руен повтаряє мєльодию дивовижним способом; тони розходять ся і знова сходять ся, на хвилину устають, а відтак відзивають ся ще сильніше; з правої і лівої сторони чути рівночасно тони, а відтак сходять ся разом і творять дует; співачуочий не чує відгомону, а слухачі не чують співачка, лиш відгомін. — Скляя Льорелля над Реном повтаряє склад 17 разів, а відгомін на королівскім майдані в Кассель 19 разів. — В Альпах дав Веттергорн видовжений відгомін і повтаряє в цілости довшу мєльодию, але так віжно, що здаєсь, мов то з значного віддаленя. — Розуміє ся, що у всіх тих місцях треба відповідно уставити ся, щоби почути відгомін.

— **Дрібні вісти.** В Триесті помер кс. єпископ Шгерк. — В Бродах застрїлав ся надкомісар скарбової сторожі, Генрик Северин Киселевский, в 57. році жита. Причиною трагічної смерти мали бути домашні невзгоди.

— **3 Товариства «Академічна Громада».** Інформаційна комісія Товариства «Академічна Громада» просить:

1) аби ті Р. Т. академики, що бажають на сей рік знайти занятя, зголошували ся завчасу до комісії інформаційної, бо в жовтня готово бути за пізно;

2) аби Вп. родимці, що мають яке небудь пригідне для академіка занятя (диорна, лекція і т. п.) до обсади, зволили удавати ся в сій справі до інформаційної комісії «Академічної Громади».

Адреса: «Інформаційна комісія Товариства «Академічна Громада» у Львові, Ринок ч. 10 А. поверх. (На відповідь просить ся долучати марку).

— **Родимці! Памятайте на бурсу «Шкільної Помочи» в Самборі.**

Телеграми.

Відень, 18. вересня. N. W. Tagblatt доносить з Праги, що на вчерашнім засіданю чєскої консервативної шляхти дійшло до остаточного порозуміння що-до виборчого компромісу з вірноконституційною, німецькою шляхтою.

Дункерка, 18. вересня. Вчера пополудни прибув сюда президент Любе і прямо з залізничного двірця удав ся на посвячене ратуша. У відповіді на промову бурмістра вказав президент, що за кільканадцять годин прибуде цар з царцею. В тіснім союзі з Росією добачує Франция запоруку своєї безпечности і могучости. Вечером дав Любе обід для представителів власти. Нині рано прибуває сюди царска пара.

Париж, 18. вересня. Депутация замешканих в Парижі Вірмен вручила петицію міністрови Делькасову, щоби вставив ся у царя Николая за Вірменами під турецким ярмом. Одно слово царя могло би змінити їх нещасну долю.

Гага, 18. вересня. Королева Вільгельміна отворила вчера державну раду престольною промовою в присутности свого мужа. Престольна річ зазначає добрі відносини зі всіма державами і вірадрні внутрішні прояви. Християнство мусить становити підвалину суспільного жита; деякі закони треба доконечно ухвалити, як обовязкове забезпеченє на старість і каліцтво; вкінці треба приготувити ся на значний видаток задля закупна нових... гармат.

Берлін, 18. вересня. Бюро Вольфа доносить з Пекіна: Вчера знов вмашерувало тут богато китайского війська. Американі і Япанці віддали т. назв. «Заказане місто» в руки китайских властей.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.
Небувала, сензацийна програма!
від 16. до 30. вересня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.
1) **Bonnety**, з тресурою 100 звірять. 2) **Du Cape Trio**, сензацийний акт воздушний з веркальними рефлекторами. 3) **The Wheelers**, найкомічніші американські бішкклісти. 4) **Soeurs Fernando**, музична атракція, fin de siecle. 5) **Les Sadiettes**, ексцентричні дуетисти. 6) Орхестра і реклямограф. 7) **Bianca**, артистична артистка на трапезі. 8) **Richardo з Сальвін**, містичний електричний кіш цвітінг. 9) **Risa Bardі**, лірична співачка. 10) **Elvira**, ексцентрична і трансформация на ливві. 11) **The Gelins**, ексцентрична комічна пантоміна.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєнє. В неділю і свята два представлєнє. Що п'ятниці **High-Life** представлєнє. Білєти вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекційна комісія

студентів філософського відділу львівського університету, яка остає під зверхнім проводом проф. Твардовського, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Усні зголошеня приймають члєни комісії щоденно (навіть в неділі і свята) на університеті (І п. Сала VIII) межи 12—1. год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософського відділу, Львів, Університет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,
яко гарна прикраса комнат і
Картини: Верещагіна, Шевченко в доми-
вині і Сластьона, Шевченкова
могила.
Можна дістати через адміністрацію „Руслана“
з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

З ЖИВОГО І МЕРТВОГО

новелі

Евгена Мандичевського

дістати можна в руских книгарнях
і у автора

площа Академічна ч. 4. II. поверх, по ціні
1 кор. за брошурований і 1 к. 30 сот. за
оправлений примірник.

Перший і другий річник

„Літературно-Наукового Вістника“
можна набути дешево. Зголошеня приймає
Редакція.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім >Просьвіти<).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечєє будинки і всі пред-
мети движими против огневих шнід

„Дністер“ праворучиди Прєсєвєщ. Ординарияти Всєч. Духовєнству
і вірним всіх трєх Епархіє

Фонд гаранційни „Дністра“ з днем 31 грудня 1900.

Фонд резервовий	311,540 кор 11 сот	равом 820 406 кор 65 сот
Резерва преміє	171 942 „ — „	
Резерва спеціальна	6 000 „ — „	
Фонд емеритальний	30 924 „ 54 „	

Тарифи „Дністра“ уміровані Надвєжка річна розділяє ся між члєнєв и форми
зворотєв За рік 1900 дістають члєни 8% звороту в преміє

„Дністер“ виплатив до 31 грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор Шко-
ди відкоють ся безпозволично в присутності Дєлегата і 2 члєнєв

Полїс „Дністра“ приймають при позичках гіпотєчних Банк краєвий і Каса
опадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині Святині, Городенці, Терєбовлє, Залі-
щиках, Городку і Богородчанєх

НА ЖИТЄ треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товариствє взаїмн обезпеч.
в Кракові; в таких обезпечєнь через „Дністер“ діє часть провізіє на рускі публичні
добродїєні цілє; полїсє и квітє видає Краківське Товариство рускі

„Дністер“ пошукує спосібних агєнтєв, особливо сєлян господарєв в окрєстностях,
де ще нема близько агєнцій „Дністра“. Агєнти зарєбили вже 274.964 кор провізіє

Зголошеня о агєнціє треба вносити до Дирекціє у Львові

Сєлянє! убігайтє ся тільки о агєнціє „Дністра“.

ВІД ОГНЮ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО В „ДНІСТРІ“.

НА ЖИТЄ ОБЕЗПЕЧАЙТЕ СЯ ТІЛЬКО ЧЕРЕЗ „ДНІСТЕР“.

Всілякі

КУПОНИ

вильосовані

цінні папері

виплачує без потрученя
провізіє або коштів

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотєчного.

Розклад гїзїдїв залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

від		до Львова		Поїзд		зі Львова		
члєн	особ.			посп.	особ.			
приходить о годині				відходить о годині				
6:10		з	Брєслава, Берліна, Варшави, Відня	6:25		до	Станіславова, Підволочького, Потутор	
6:20		з	Брєслава (Львів, Галиць), Гусєтина	6:30		до	Підволочьк (Київ) Бродів дв. головний	
6:46		з	Брєхович, шод. від 16. мая до 15. вер. вк	6:43		з	дв. Підзамче	
7:45		з	Янова	6:35		до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
7:49		з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8:30		8:40	до	Кракова (Відня, Варшави), Берліна
8:00			на дв. головний	9:00		9:15	до	Сколяго, до Лавочного (1. лив. до 15. вер
8:10		з	Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока	9:25		9:42	до	Янова
8:15		з	Сокаля, Рави рускої	9:25		9:42	до	Підволочьк, Бродів, Гусєтина дв. Підв
1:35		з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берліна	10:20		10:25	до	Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
11:45		з	Ряшова, Любачова, Самбора	10:25		1:25	до	Чернівців,
11:55		з	Станіславова (Керемезє, Потутор)	1:25		2:15	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в не- дїлі і свята
12:55		з	Янова	2:40		2:15	до	Брєхович від 16. мая до 16. вересня в недїлі і свята
1:10		з	Сколяго, Калуша, Хирова з Лавочно- го від 1. черв. до 15. вер.	3:05		3:15	до	Стрия, Сколяго від 1. мая до 30. вер.
3:14		з	Брєхович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	3:15		3:26	до	Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
4:40		з	Самбора, Борислава, Стрия	3:26		3:30	до	Брєхович шод. від 16. мая до 15. вер
5:11		з	Підволочьк (Київ) Бродів на дв. Підв.				до	Ряшева, Хирова, Любачова
5:35		з	Кракова					
5:50		з	Чернівців, Іскал					
6:45		з	Сокаля, Белзця і Любачова					
6:00								
НІЧ				НІЧ				
7:36		з	Брєхович (16. мая до 15. вер. в нед. і св.)	12:45		6:10	до	Станіславова
8:50		з	Брєхович від 16. мая до 15. вересня шод.	6:20		6:30	з	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
9:41		з	Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно	6:30		6:35	до	Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дн б.
9:20		з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	6:35		7:10	до	Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
9:40		з	Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова	7:10		7:32	до	Тернополя, Бродів дворець головний
2:31		з	Чернівців, Букарешту,	7:32		7:26	до	дворець Підзамче
12:15		з	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	7:26		7:52	до	Сокаля і Рави рускої
9:40		з	Підволочьк (Київ), Бродів на дв. Підв.	7:52		9:30	до	Брєхович (13. мая до 16. в р. в нед. і св.)
10:20			на дв. голов.	9:30		10:30	до	Янова від 1. мая до 15. вересня
10:02		з	Підволочьк Копичивсь на дв. Підзамче	2:51		11:00	до	Чернівців і Іскал
3:12			на дворець головний	11:00		11:10	до	Кракова, Відня, Варшави
3:35				11:10		11:32	до	Підволочьк, Бродів дв. голов. і
				11:32		4:15	до	дв. Підв.
				4:15		4:45	до	Кракова, Відня, Берліна, Самбора
				4:45			до	Брєхович від 16. мая до 15. вер. шод

ЗАПІТКА: Гєра нічна числєть ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейскїй рївняєть ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європей-
ского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — В містї видають білєти їзди: Звичайні білєти агєнціє часописий
Ст. І. Соколовського в пасажи Гавсьмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайні і всякі інші,
тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформаційне п. к. залїзниць держав них (ул.
Красєнєх ч. 5. в подїю, сходи II, двері ч. 12) в урядєгих годинах (8—3 а в свята 9—12).

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зарєєстрованє в обмеженою
порукою

Львів, ринок ч. 10. (дім >Просьвіти<)

приймає вкладни до опрєцентовава на 4%.
Позички удїляють ся члєнам за сплатою
5½% і 1% додатку на кошти адміні-
страціє, почавши від 200 корон і висше,
до половини вартости гіпотєки на сплату
в ратах до 10 літ.

Позички над 500 корон мусять бути
інтабульовані, а до 500 кор., або інтабу-
льовані, або в порукою 2 ручителїв від-
повідних.

Священники не посїдають гіпотєки
мусять крім порук 2 ручителїв предло-
жити полїсу житєву; обезпечитись на жи-
тє треба тільки через „Дністер“ в ТОВА-
РИСТВІ взаїмних обезпечєнь в Кракові

Удїл члєнськїй вносить 50 кор.
вписове 2 кор

Члєном бути може тільки члєн обез-
печєний в „Дністрі“

З днем 31 грудня 1900 стан.

число члєнєв	1857
фонд резервовий	6919 кор. 46 сот
вплаченє удїлє	73087 „ — „
вкладєв щадничє	806803 „ — „
удїлені позички	703737 „ — „
касєвий оборот в 1900 році	2424157 „ — „

Інформаціє до позичок удїлє Дирекціє
лістовно або агєнти Товариства
взаїмних обезпечєнь „Дністер“